

Birinji Maý Deklarasiýasy

Category: Kitapcy, Poemalar, Sözler

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Birinji Maý Deklarasiýasy BIRINJI MAÝ DEKLARASIÝASY

(Içeri işler ministrlerine hat)

...Daňyp arkasyna kädi-küýzesin,
Beýrut bazarynda suw satýan fellah
Agşam düşse, sanap ýygnan teňnesin,
Başyny ýaýkaýar:
– Bary deşik, wah,
Özüň delalat kyl çülpe-çagama,
Eý, Biribar... Eý, Allah! –
Lä-iläha-el-allah!..

...Ýitip kölegesi Pizan diňiniň
Güneş ýene «tünegine» gonanda,
Pizaly paşmakçy şaýysyn sanap,
Ýene-de sessizje aglaýar onda:
– Kömek et
keselbent
eneme, eý waý,
Keramatly Madonna,
Keramatly Madonna!..

Hokkaýdoda aýakýalaň rikşalar
Säpješip uzak gün – pytda-da pytda,

Şaýy sanap, täleýinden gargynýar:
– Eý, dünýe, jebriňden dyndar, ýuwut-da!
Görgi bilen gurlan gamyş çatmamy
Ýylдыrym ursun, Budda,
Ýylдыrym ursun, Budda!..

...Parižde, Gamburgda, Londonda bolsa
Aýaklaryn göge zyňyp lolular

Sahnada tans edýär:

– Jenap, meni al,

Baham bir dollar,

Baham... bir dollar!

Çaýkanýar meýhana, göçýär meýhana,

Dodaklar agarýar, tenler derleýär,

Meýhanada lolularyň dili däl,

Lolularyň aýaklary gürleýär:

«Bu dünýeden müň bizar

Bu dünýeden doly biz, –

Kalbymyz göýä mazar,

Ýüz prosent loly biz!

Syratsyz hem görkana, –

Dünýäň özi ýaly biz.

Dünýe näme? – Meýhana!

Şol meýhanaň özi biz!

Hemme gahba – men gahba,

Gardaş satýar gardaşyn!

Dollar ýygna,

Göç sahna! –

Gora bu gara başym!..»

Tans edýär lolular... Aýaklaryny

Müwezzin azannyň ýanyna goşup,

Lolular tans edýär, uýat ýerini,

Gadymy buthanaň zaňyna goşup!

Tans edýär – ret edip imany-dini,

Tans edýär – ret edip ertiri-düýni,

Syýasaty,

Yşky,

Ömri-ykbaly,

Göreşi,

Ösüşü,

Külli ynsany!

Tans edýär, ýylgyrýar diri jesetler, –

Asmandan şähre ýylgyzlar garýar...

Lolulardan doly
däli
şäherden
Saçlaryn silkeläp bitnikler barýar!..

◆ ◆ ◆

– Gamburglar, parižler, london, bostonlar,
Rimler, tokiolar, madrid, beýrutlar,
Ýigriminji ýüzýyllygyň jeminde
Ýeten derejäňiz şumy, eý ýurtlar?

– Kimdir ol halkara kadany bozýan?
Bu işler her ýurduň öz içki işi.
Döwletiň içeri işine bolsa
Gatyşmaga miltem etmez hiç kişi!

◆ ◆ ◆

Ýok, kabul edemok beýle jogaby,
Men galat kanuna synamok boýun, –
Içeri işleriň ministrleri,
Tegelek stoly ortada goýuň!

Oturyň!
Men siziň döwletlerňiziň
Içeri işlerin seljerjek, dökjek,
Men ony halkara kadany bozup,
Asyryň adalat suduna çekjek!

Men şeýle hukukly! Men – Birinji Maý,
Ganly ýaglyk bilen saralgy döşüm!
(Bu gün asla «barlyşyklar» * günü däl,
Mizemezdir meniň dünýägaraýşym!)

Men – sülçi!
Hem dünýä zähmetkeşleriniň
Doly ygtyýarly baky Ilçisi!
Meniň baş delilim Uoldheýmde **

Ýatan işçiň gülle degen pilçesi!
Meniň baş delilim: Spaýs, Engeliň
Boýnuna atylan ajal urgany!
Meniň delillerim: Pýer-Laşezde
Gyrmyzy öwüsen kommunar gany!

Meniň delillerim: Lena boýunda
Işçiň egni bir-birine degşende,
Çabyran gülleler, alynan öçler...
Meniň baş delilim: Ganly Ýekşenbe!

Rur bilen Elzas-Lotaringiýa...
Sibir gandallary...
Ispan matamy...
Telman, Dimitrow...
Oswensim, Dahau...
Hirosimaň adam gyrýan atomy!

Ýylda şu gün hut şolaryň adyndan
Men sud edýän ezijileň neslini,
Men sud edýän parhsyzlygy, mesligi
Hem kapital lolularnyň kesbini!

«Bu işler her ýurduň öz içki işi...» –
Bu sözlerde lolulygyň yzy bar.
Hem-de küli al-asmana sowrulan
Songminiň tüssesiniň ysy bar!..

«Bu işler her ýurduň öz içki işi...» –
Bu jümläniň perdesi bar, aly bar.
Bu sözlerde Martin Lýuter Kingleriň
Hem-de ýüzläp Lumumbalaň gany bar!

«Bu işler her ýurduň öz içki işi...» –
Ýok, kabul edemok beýle sözleri!
Men muny ret edýän! Munuň delili:
Alýendäniň açyk giden gözleri,
Luis Korwalanyň, müňläp çililiň
Arkasyna gaňyrylan gollary,

Penjeleri ganly
pinoçetleriň
Doson adasyňa «açan» ýollary!

Ret edip agalaň agalygyny,
Men bu gün gatysýan «içeri işe»!
Sowetler ýurdundan
Baýdak parlady,
Dünýäň köçelerine çykýan ýörişe!

Beýrutly fellah hem pizaly körpe,
Tokiolý rikşa...
Millionlap,
Müňläp
Hak-hukuksyz, öý-öwzarsyz ýoksullar
Girýär meň sapyma, aýagyn deňläp!

Barýar olar –
Dynçlyk,
Bagt,
Erk üçin,
Raýdaşlyk olaň güýjüniň syry!
Barýar bu zeminiň hak eýeleri –
Içeri işleriň ministrleri!

1974

Annaberdi AGABAYEW,
Türkmenistanyň Halk ýazyjysy.

* Häzirki Amerikada häkimler Birinji Maý baýramçylygynyň rewolýusion mazmunyny ýitirjek bolup, onu «Loýallyk günü» – geçirimlilik, barlyşyk edilýän diýip yglan etmäge çalyşýarlar.

** Uoldheým – 1886-njy ýylyň maýynda Çikagoda polisiýa tarapyndan atylan gozgalaňçy işçileriň jaýlanan gonamçylygy. Spaýs, Engel, Fişer Parsons – şol gozgalaňyň dara çekilip öldürilen ýolbaşçylary. Gozgalaňyň başlan senesi ~ 1-nji maý 1900-njy ýyldan Zähmetkeşleriň Halkara raýdaşlyk gününe

öwrüldi. Poemalar